

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΙ ΚΑΙ ΤΟΚΟΓΛΥΦΟΙ

[Από το Σάββατο και το Άρκαχόν μέχρι των ιδίων μας. — Οι φοβεροί τοκογλύφοι της Έπτανήσου. — Μία Σκυνηδική τραγωδία. — Η κόρη που πληρώνει με την τιμήν της. — Ο Γραβενίγος και η μνηστή του. — Ο Άρκαβαντινός, ο Παπαγιάννης και ο εξ' επιγραφής... Δολοφόνος. — Η σταφίδα και η τοκογλυφία επί 'έντεκαρχτίας.]

Οι Άγιοι Πατέρες περιέλαβαν την φιλαργυρίαν εις τὰ θανάσιμα αμαρτήματα. 'Ο Χρυσόστομος την ονομάζει «λέπραν της ψυχής». 'Ο Δάγνης την τοποθετεί εις ένα από τους πυλώνες κόλου της Κολάσεως του. Οι αιώνες καταρώνται τους φιλαργύρους — και όμως οι φιλαργύροι διακονούνται, παρέχοντες θέματα εις τους συγγραφείς, από του Μολιέρου και του Σαίξπηρ μέχρι των σημερινών. Διότι ο 'Αρκαχόν που έβραχνιζε την οικογένειάν του με τη τοιγυονιά και ο τρομερός Σάββατο που έζητο από τον όρμητικό του μιά λίτρα χρέας κομμένο από τ'ό σώμα του, εινε τύποι άντιπροσωπευτικοί κάθε έποχής και κάθε κοινωνίας, αφού τοκογλύφος και φιλαργύρος εινε σχεδόν συνώνυμα. 'Εξακολουθού πάντοτε να ευρίσκονται ζητιάνοι νεκροί — νόρφοι από την πείνα μέσα, εις ύπόγεια σκοτεινά, ένψ κατά πότ'ό κουρέλια τους ανατίθενται δέματα χαρισνομοματών, αντιπροσωπεύοντάς πολλές φορές δολοφόνους περιούσια. Προχέει άκόμη ηυτοκτονών ένας εύτορος 'Αθηναίος εξ' άπελπίσας διότι ή Άστυνύκη των Πόλεων του επέβαλε να έπισκευάσθ'ό πεφοδρόμιον του σπιτιού του. Άντι να έξοδοσή 840 δραχμ., έπορτίσθη να πάη να πνιγί' στο Φάληρο και μάλιστα δεν έφρόσετο τα καλά του ρούχα γιά να μή τα καταστρέψη. Έφρόσεσε τη χειρότερη φορεσιά που είχε...

Η δίψα του χόρηματός συμβαδίζει με την μανίαν του άκόπου πλουτισμού, ή οποία εινε ή νόσος του μεταπολεμικού άνθρώπου. Σήμερα υπάρχουν εις την 'Ελλάδα άνθρωποι που δανείζουν με 40, 50 και 80 τοις εκατόν, βαρμηδόν δέ θα διά ξαναγορίσους και εις την τοκογλυφίαν των έβραίων της 'Εντελής έποχής — την όποιαν τόσον παραστατικώς περιγράφει ο Ζακινθίνος ιστοριοδίφης κ. Στ. Δε Βιάζης. Οι άπόγονοι του 'Ιουδα, κατά το 1620 είχαν φθάσει τον τόκον έν Ζακινθόν εις 130 τοις εκατόν, κατά δέ το 1662 εις 160! Τότε πλέον ήναγκάσθη να έπέμψη ή 'Εντελική Πολιτεία και να κατεβάση τον τόκον εις 15 τοις εκατόν. Οι Έβραίοι πάσαν έμμηχανήν τρόπον καταστρατηγίσαντες, μεταξύ δέ των άλλων οι ένεχυροδανεισταί έδιναν εις τους άπλοικωτέρους των όφειλτών των ψεύτικες άποδείξεις, με την ύστεροβουλίαν να σφετερισθούν το ένεχυρόν. Ένεκα τούτου προκήρυξε το 1530 έδέσπειν ότι οι Έβραίοι ήσαν ύποχρεωμένοι να δώδουν εις έβραϊκήν γλώσσαν λεπτομερή άποδείξεις αντίκειμένου τους έπαγοναν. Η άποδείξεις έγράφετο μόν έβραϊστί, άλλ' έγένετο και πιστή μετάφρασις αυτής εις την 'Ελληνικήν ή την 'Ιταλικήν επικυρουμένη υπό τών ειδημόνων.

Ο παραβάτης έτιμωρείτο με πρόστιμον 26 δουκάτων, εξετίθετο επί μίαν ήμεραν εις τόν κύφωνα (τούτέστι εις την μερλίνα) και επί πλέον έφυλάκιετο επί δύο μήνας. Μερλίνα ονομάζετο ή ποινη διά της όποιας έτιμωρούντο τοποθετούμενοι με ένα χοντρόν σιδερένιον κλοιόν γύρω από τον λαμόν εις την πλατείαν της πόλεως.

Κάθε πολίτης είχε το δικαίωμα να τούς φύση, να τούς ραπίση, να τούς σκυλλοβοήση. Και όμως οι τοκογλύφοι δεν έβραζαν γνάϊον. Άπεναίναν, όταν ο 'Ενετός Προβλεπτής όρισε ως άνώτατον τόκον το 15 οιο, οι 'Ιουδαίοι έμαζεύονταν εις την Συναγωγήν των και όρκισσάνταν εις την Παλαιάν Διαθήκην να εινε άφωρισμένοι άν ήθελον ύπακούσει. Τότε ο Προβλεπτής 'Ιωάννης Άνδολος έδύσεως 10 έτών δεσμά εις το κάτεγον διά τους παραβάτας του Νόμου.

Όταν ή μαύρη σταφίδα έγεννε ένα από τα σημαντικώτερα και περισσότερα άκαρποφρονήματα προϊόντα της Έπτανήσου οι τοκογλύφοι έξεμεταλλεύθησαν, την σχετική έμπορικην κίνησιν. Έπαύθησαν να δανείζουν εις τους χωρικούς χορήματα από τόν θρον να παίρνουν κατά τόν Αύγουστον σταφίδα. Το έλδος τούτο της συνολικής μετρίχοντος όχι τόσον οι Έβραίοι, όσον οι Χριστιανοί κεφαλαιοχόοι, οι σταφιδέμποροι και αυτοί άκόμη οι εταρτίδαι, ως άποδεικνύουν οι σωζόμενα δικογραφία. 'Ο λαός πολλές φορές άντέστη έναντίον των τοκογλύφων, οι όποιοι συνήθως δεν είχαν γέννη ήθικόν διαταγμών, και άληθινά τραγωδία συνέβησαν, όπως εκείνη που θ' άφηγηθώμεν: Ένας χωρικός της Ζακινθού, Άνδρέας Δράκας καλούμενος, έλαβε κατά τόν Ιανουάριον ως δάνειον ένα τσεκινιον, ύποχρεθείς έγγράφως να παραδώη κατά τ'ό τέλος 'Ιουλίου χίλιες λίρες σταφίδα ξερή. Εις τ'ό μεταξύ ή γυναίκα του χωρικού άρρωσταίνει, πεθαίνει, ο Αύγουστος έρχεται και ο χωρικός δεν εινε εις θέσιν να πληρώση την όφειλν του. Πηγαίνει κλάιοντας εις τόν Σέρραν, τόν δανειστήν του, και έξιστορεί την δυστυχίαν του. Άλλ' ο τοκογλύφος εινε άκαρπτος και τέλος τόν φρόνει εις τ'ό Δικαστήριον. 'Ο χωρικός ύπόκειται να δώση χορήματά, άλλ'

ο φιλαργύρος ζητεί σταφίδα κατά την συμφωνίαν. Περίπου όπως ο Σάββατο.

Ο Δράκας είχε νέαν και όμοιαν κόρην, ή όποιαν όταν είδε τόν γερόντα πατέρα της διατρέχοντα τόν κινδύνον να φυλακισθή, έσκέφθη να ζητήση δανείζην από τόν πλούσιον γείτονά της Γάμπαραν μίαν χιλιάδα σταφίδα με έγγαφρον ύπόσχεσιν να την άποδώση ο πατέρας της τ'ό έπόμενον έτος. 'Ο άδόλοτος Γάμπαρας έδεχθη υπό τόν θρον να θυσιάση την τιμήν της.

Η όρτια Ζακινθινοπούλα έτόκειτο να παντρευθή ύστερ' από λίγους μήνες. Άπέφασκε την αίσχράν πρόσας μετ'άγαναχτήσεως, έγύρισε σπίτι της, αλλά δεν είτε τί κανένα τίποτε...

Μιά μέρα που ο πατέρας της έφύρασκε εις την πόλιν, ο Σέρρας διά δικαιοσύνην κλητήριον έζήτην παρ'αυτού να τ'ό άποδώση την όφειλόμενν σταφίδα, άλλως θα τόν έστειλε άμέσως στη φυλακή. Η κόρη άντελέφθη ότι ο σκληρός πλούσιος ήτο άποφασισμένος και ύποσχέθη ότι το άπόγευμα θα τόν έστειλε την σταφίδα του. Το άπόγευμα έπέφασε και ή σταφίδα δεν έφαινετο. 'Ο τοκογλύφος ένόμισε ότι ήτο συμπαιγνία και έφυγε θυμωμένος, αφού διάταξε να συλληφθή ή δυστυχής γέρως άμέσως μόλις θα έπέστρεψε στο χωριό.

Η κόρη τρέχει, σπαστάει τόν τοκογλύφον και τόν παρακαλεί να περιμένη τουλάχιστον μιά ώρα άκόμη και θα λάβη την σταφίδα. 'Επειτα, πηγαίνει εις τόν άσυνειδήτον γείτονα Γάμπαραν... Και πρίν γράμει, έγύρισε σπίτι της με ζώα φορτωμένα σάκους γεμάτους σταφίδα, άλλί... δεν ήτο πλέον παρθένος. Την στιγμήν έλαίνην ήτο χαρομένη, διότι έσπετο τόν σκάνδηλ της από φυλακίσιν άλλ' όταν, το βράδε, είδε τόν μέλλοντα σύζυγόν της, τ'ό δάκρυα έτρεχαν κατάμάς άπό τα μάτια της. 'Ερωσαν δυνατώς συγγινώσεως ή άτιμωμένη έσπεσε στον γόνατα και όμολόγησε τ'ό διατρέξαντα. 'Ο άορρωτιστός της Γραβενίγος, έξω φρενών, άρπάχισε τόν όπλον διά να έκδικήση. Τούτον άκούσθει ο γέρο - πατέρας ένοπλος έλίπης, καθώς και ή κόρη, ή όποια άρτασε τ'ό τσεκούρι της κουζίνας, έλειπε τ'ό σπίτι και τρέχει να έκδικήη κατά τού διαφθορέως της.

Ευτυχώς ο γείτονας έλειπε. Οι οικείοι τού Γάμπαρα, μόλις είδαν τρείς ενόπλιους μανιάδες να ζήτουν τόν νέον, έφοβήθησαν. Εις την άσπελπίαν των, οι τρείς ένοπλοι διευθύνονται προς την πόλιν και συλλαμβάνονται πλησίον της Έπασκοπής. Την άλλην ήμεραν ο άρχιδικαστής, μαθών τ'ό διατρέξαντα, ένίστησε τακτικήν άνάγκασιν. Και ή άπόφασις του ήτορήσε άσπρη, αλλά δίκαια. 'Ο διαφθορικός Γάμπαρας κατεδικάσθη εις θάν ετ'εν και άπολούσως τ'ό σώμα του έκάη, ο δέ τοκογλύφος Σέρρας κατεδικάσθη εις φυλάκισιν και πρόστιμον. 'Επίσης, από την περιουσίαν τού Γάμπαρα ή κόρη έλήψε ως προίκα τ'ό κτήμα έντός τού όποιού έγεννε τ'ό έγκλημα και σημαντικόν ποσόν χρυσών δουκάτων. Και ή κοινωνία της Ζακινθού έπεκράτησε δημοδωμάτην παραδειγματικήν άπόφασιν της 'Εντελικής Δικαιοσύνης.

Άλλο περίεργον έπεισόδιον της τοκογλυφίας τών χρόνων εκείνων εινε και τ'ό άκόλουθον:

Κάποιος κτηματίας όνοματ' Άραβαντινός, λαθόν τ'όνα τσεκινία ύποσχέθη χίλιες λίρες σταφίδα και δέκα λίρες λάδι εις τόν έπ'ό Πατριν σταφιδέμπορον Παπαγιάννην. Η χρονία ήτο κακή, ήλθε ο Αύγουστος και ο όφειλτής δεν ήμάρτυσε να έκτελέση την ύποχρεώσιν του. 'Ο Παπαγιάννης άπήχησε όπως τ'ό έρχόμενον έτος λάβη δύο χιλιάδες λίρες σταφίδα. 'Ο Άραβαντινός ήναγκάσθη να δεχθή την συμφωνίαν, άλλ' ούτε τόν έπόμενον Αύγουστον ήμάρτυσε να πληρώση, διά λόγους τούς όποιους ή έν τ'ό 'Αρχιεπισκοπή της Ζακινθού σωζόμενη δικογραφία άναφέρει. 'Ο Άραβαντινός άμα είδε ότι θα έφυλάκιετο, έβγαλε ένα μαχαίρι και έλε εις τόν Παπαγιάννην:

Τ'ό βλέπεις τούτοι; Πόσο καρό θα καθήσω μέσα; Μιά μέρα θα βγω και θα σέ σφάζω!...

Ο Πατρινός τοκογλύφος είχε προστάτας και φοβόμενος μήπως δολοφονήη, κατήχησε γνωστόν τόν συμβάν τόν Προβλεπτήν ο όποιος διάταξε άμέσως και έπιασιν τόν Άραβαντινόν. Όταν όμως ο 'Ενετός άρχων έμαθε την τοκογλυφίαν τού Παπαγιάννη άμέσως έβγαλε άπόφασιν διά της όποιας άπήλλασσε πάσης πληρωμής τόν οικογενειακήν χωρικών. 'Ο Παπαγιάννης παρακαλεί τότε τόν Άραβαντινόν να τ'ό ξαναδώση τουλάχιστον τα τρία τσεκινία του.

Ο χωρικός πηγαίνει εις τόν Προβλεπτήν και τού τ'ό λέγει. Νέα άπόφασις εις βάρος τού τοκογλύφου — κατάδικη εις πρόστιμον. 'Ε,

ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΑΣΤΕΙΑ ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ

Συνεχίζομεν και σήμερον την μεταφράσιν των χαραγμένων «Αστίων» του 'Ιεροκλέους.

«Ένας σχολαστικός βρέθηκε μιά μέρα μέσα σ' ένα κιθαρί που έβρούλιζε. Βλεποντας δε πως καθέναν απ' τους επιβάτας άρπαζε και κάτι για να κρατηθή στην επιφάνεια σάν θάλαφτε στη θάλασσα, άρπαξε κι αυτός μιά... άγκυρα!...

Διδύμων αδελφών ο ένας απέθανεν. Σχολαστικός άπαντήσας τόν ζώντα τόν ρωτούσε :

— Σὺ απέθανες ή ο αδελφός σου ;

Κάποιος σχολαστικός σπουδαστής μή έχοντα; χρήματα πωλούσε τα βιβλία του για να ζήσει. Έγραφε δε συλλογών στον πατέρα του : «Πατέρα μου, πρέπει να με συγχωρή; γιατί τώρα τα βιβλία μου δίνουν και τρώω!...»

Είς σχολαστικόν ευρισκόμενον στην Ελλάδα έγραψε κάποιος συμπατριώτης του να του άγοράση μερικά βιβλία. «Ο σχολαστικός όμως άμέλειτε και διαν γύρισε στον πατρίδα του ελεπε στον συμπατριώτην τ-υ δικαιολογούμενος :

— Ξέρεις φίλε μου, την επιστολή που μου στείλεις για τα βιβλία...δεν την έλαβα !

Κάποιου σχολαστικού του άπέθανε το παιδί. Βλεποντας δε το πλήθος του κόσμου που μαζεύτηκε στην κηδεία έλεγε :

— Πόσο ντρέπομαι ! Μαζεύτηκε τoςoς κόσμος κι'εγώ δεν έχω να κηδεύσω παρά ένα μικρό παιδί !...

Μιά μέρα πεζοπορούσαν ένας σχολαστικός, ένας φολακρός κι ένας κουρέυς. Τη νύχτα στάθηκαν κάπου κι' άπεφάσιον να μείν καθέναν με τη σειρά των άγγιγνος επί τέσσαρας ώρας να φυλά τούς άλλους που θα κοιμούνται. Ρίξετε λοιπόν κλήρο κι' έτυχε η βάρδια στο κουρέυ πρώτον, στον σχολαστικό δεύτερο και στο φαλακρό τρίτον.

Ο κουρέας φυλάγοντας τη βάρδια του σκίφθηκε να παίξει ένα παιγνίδι στον σχολαστικό και του έβρισε το κεφάλι. Κατόπιν δε διαν ήθελ τη σειρά του τον έβρισε για τη βάρδια του. Ο σχολαστικός σηκώνθηκε, έκαμε να ξυστή, είδε πως δεν έχει ούτε μιά τρίχα στο κεφάλι, νόμισε πως είχε ο φαλακρός και μουρμούρισε χαμογελώντας :

— Βρε τόν βλακέντιον τόν κουρέα !...Αντί να ξυπνήση έμένα για να φυλάξω δεύτερος βάρδια, έβρισε τόν φαλακρό ! Καλά την έχω λοιπόν!...

(Και μερικά άνεξάρτητα εκ του Διογένους του Λαερτίου.)

Ο Διογένης ο Κυνικός θέλοντας να εірωνευθή τόν Πλάτωνα, ο όποιος έλεγεν, ότι ο άνθρωπος είναι «ζών διπουν όπτερον» έμάδισε μια ημέρα ένα κόκκορα τόν έπηγε στον φιλόσοφον και του είπε :

— Νά ο άνθρωπός σου !

Ο Διογένης μεταβής κάποτε εις Μύνδαν και ιδών τās μὲν πύλας της τερασίας, την πόλιν δε μικράν, είπε στους κατοίκους :

— Άνδρες Μύνδιον, κλείσατε τās πύλας ίνα μή ή πόλις σας έ-ξέλθη, φύγει, και την χάσετε !...

(Έκδοσις Λειψίας τοῦ 1789)

αὐτό πλέον ήτο πολύ ! Ο φρενιασμένος Παπαγιάννης διηρ' έκδικησιν, και πληρώνει ένα έξ επαγγέλματος δολοφόνον να σκοτώση τόν χωρικόν. Η άποπειρα έγινε αλλα χωρίς άποτέλεσμα. Ο δολοφόνος συνελήφθη και ώμολόγησε τα πάντα. Ο Παπαγιάννης καταδικάσθη εις ισόβια δεσμά τόν κάτεργον, ο δολοφόνος εις θάνατον.

Τέλος ο λαός της Ζακύνθου άπεφάσισε να στείλ η άναφορὰν προς τόν Δόγη εναντίον τών πλουσίων εκείνων συμπολιτών των, οι όποιοι άσπάζοντας κατείχαν τούς πτωχούς. Κατόπιν ταύτης, ή Ένετική Κυβέρνησις εξέδωσε μαχρόν «Κήρυγμα των έκλαμπτωτάτων Κυρίων 'Ιγκουιζιτόρων εις τα πράγματα, ήτοι ύπόθεσε του Λεβάντε και Διαιτάτας...» διά του όποιου έβριλε τέρμα εις την πλεονεξίαν τών τοκιστών. Το κήρυγμα τελειώνει ως εξής : «Το παρόν Κήρυγμα ύστερον άπό λάβη την κοινή προσδοκιμή, θέλει τυπωθεί φράγγικα και ρωμέικα και θέλει σταλθεί εις όλην την επάρχιαν του Λεβάντε, διά να πανερωθή και να προσκολληθή, όπως δυνήθη να φθάση ή Κοινή Θέλησις προς είδησιν του καθενός.»

Διανός

— Μάλιστα, κυρία, αλλά τά εκράτησα για την τιμιότητά μου.

Το χρέος του Θεού

Ο μάργαπα 'Ισαάκ ήταν πολύ άρρωστος.

— Ω, Θεέ του 'Ισραήλ, είλες στην προσευχή του, αν γίνει καλά σου όρκίζομαι στα κόκκαλα της μάννας μου, ότι θα δώσω δέκα φράγκα στον πρώτο φτωχό που θα συναντήσω.

Ο 'Ισαάκ έθεραπεύθη και την ημέρα της πρώτης του έξόδου ήθε ο φίλος του 'Αβραάμ να τόν πάρη να πάνε περίπατο.

Στό δρόμο συνάντησαν έναν έκαίτη και ο 'Ισαάκ έθυμήθηκε την ύπόσχεση που είχε δώσει στο Θεό. 'Αλλά ταγκούνως καθώς ήταν άρχισε να σκέπτεται πως θα έγλύτωνα ένα μέρος από τα δέκα φραγκα χωρίς να μείν άνεξέφλητο το χρέος του προς τόν Θεό του 'Ισραήλ. Έγύρισε λοιπόν στο φίλο του 'Αβραάμ και του είπε.

— Το πιστεύς δι μπορώ να δώσω έλεημοσύνη σ' αυτόν τόν φτωχό δέκα φράγκα. Αν δεν πιστεύς δέχομαι ένα στοίχημα όκτω φράγγων.

Ο 'Αβραάμ παραξενεύθηκε μη πιστεύοντας ότι ο φίλος του θα δεχόταν να χάση ίσως και τα δύο φράγκα της διαφοράς.

— Στοιχηματίζω, του είπε.

Τότε ο 'Ισαάκ έδωσε τα δέκα φράγκα στον έκαίτη :

— Φέρε μου τα όκτω φράγκα τώρα, είλες στην 'Ισαάκ.

Έτσι εξέφλησε το χρέος του στο Θεό με δύο μόνον φράγκα.

Το στοίχημα τού δοντιού

Ένας χωρικός που είχε έρθει να πουλήση μερικάς κόττες, έμπη-σε σέ μιά μύζα με δεμένο το μάγουλο. Ένας όδοντοίατρός τόν είδε και του είπε.

— Έλα στο όδοντοιατρείόν μου να σέ κάμω καλά. Κάποιον δόντι σου έχει κίμει αυτό το κακό. Θα σου το βγάλω.

— Δέν μπορείτε, κύριε όδοντοίατρε, άφήνιτε ο άνθρωπος.

— Τι λες άδερφέ. Αυτή εινε ή δουλειά μου.

— Βάζουμε στοίχημα ένα εικοσιπεντάριο, αν θέλετε ότι δέν μπορείτε να μου βγάλετε κανένα δόντι.

— Το δέχομαι, είπε ο όδοντοίατρός.

Έπληξαν στο ίατρείο και ο όδοντοίατρός εκάθησε το χωρικό στη πολυθρόνα του και άρχισε να ετοιμάζει τα εργαλεία του.

Στό τέλος με την δυνατώτερη γανάλια του στο χέρι είπε στον πελάτη του ν' ανοίξη το στόμα. Εκείνος υπήκουσε. Ο όδοντοίατρός είδε το στόμα του χωρικού και έμεινε καιάπληκτος μπροστά στο άδρόπιο θέαμα.

— Πώς, του είπε. Έσύ είσαι έντελώς ξεδοντιασμένος. Δέν έχεις ούτε ένα δόντι. Τι να σου βγάλω λοιπόν;

— Μα αυτό σας έλεγα, κύριε όδοντοίατρε. Δέν μπορείτε να μου βγάλετε τίποτε. Έχάσατε το στοίχημα σας.

Άγγλικό πείσμα

Δυό αυτοκίνητα όως πήγαιναν να περάσουν σ' ένα στενό δρόμο του Λονδίνου έσφηνώθησαν μεταξύ τους με τέτοιον τρόπο, ώστε αν δέν έκανε, ο ένας πίσω δέν θα μπορούσαν να προχωρήσουν. Άλλά ούτε ο ένας ούτε ο άλλος ήθελε να κάμη πίσω. Ο πρώτος έβγαλε τότε ένα ταγάρο και άρχισε να καννίζει διχώνοντας πως είχε την άπόφαση να περμείν ή διποσοχωρήσις ο άλλος. Άλλά διαν έτελειωσε άρχισε να καννίζει ο άλλος. Έτσι εκάπνισαν πέντε έξη ταγάρο ο καθέναν.

Έπ'ι τέλους ο πρώτος για ν' άπελπίση τόν δεύτερον έβγαλε από την τσέπη του τούς «Ταίμς» και άρχισε να διαβάξη.

Τότε ο δεύτερος του είπε.

— Κύριε, διαν θα διαβρίσετε τούς «Ταίμς», πράγμα που ύποθέτω πως θα διαρκέση τρείς ώρες τουλάχιστον σας παρακαλώ να μου τούς δανείσετε να τούς διαβάσω κι' εγώ.

Ριγκολό